

FAMILIA BOER (BOÉR) ÎN MATRICOLELE PAROHIEI ROMANO-CATOLICE DIN FĂGĂRAȘ (1703-1850)

Alexandru CIOCÎLTAN¹

THE BOER (BOÉR) FAMILY IN THE REGISTERS OF THE CATHOLIC CHURCH IN FĂGĂRAȘ (1703-1850)

ABSTRACT

The main goal of this study is to present the Boer family of Berivoii Mari, an important village in the district of Făgăraș (Transylvania), according to the parish registers of the Catholic church in Făgăraș. The registers of baptisms, marriages and deaths start in 1703 and are kept ever since in the parish archive of the Catholic church in the above-mentioned town. For a better understanding of the subject an extended research of its past in the 16th and the 17th centuries had to be undertaken. The picture that emerges is that of a Romanian family of boyars (local gentry of the district of Făgăraș) who managed to obtain the full nobiliary status. The success strategy of the Boers consists in occupying the most important high offices in the district of Făgăraș and in getting married to members of important Hungarian noble families. The path of success also demanded the changing of their denominational identity: Orthodoxy was abandoned in favour of Calvinism and this one for Catholicism. In time the Boer family of Berivoii Mari split into several branches and became Hungarian.

Keywords: Boer family, boyars, Berivoii Mari, Făgăraș, Catholic church, parish registers, Transylvania, Romanians, Hungarians, 16th-19th centuries.

Țara Făgărașului a păstrat și după ce nu a mai aparținut Țării Românești două instituții caracteristice teritoriului de la sud de Carpați: boierii și vecinii. În Transilvania, boierii au reprezentat nobilimea specifică Țării Oltului. Cercetările lui David Prodan au demonstrat că instituția boieriei a cunoscut unele transformări importante în secolele XVI-XVII, când autoritățile principatului au încercat să reducă din privilegiile acestei nobilimi locale și au condiționat recunoașterea calității de boier de prezentarea unor înscrisuri doveditoare. Cei care nu puteau face dovada unor documente care să le ateste boieria își pierdeau statutul privilegiat și deveneau vecini sau iobagi. Tendința autorităților era de a condiționa boieria de prestarea unor slujbe. Drept urmare, boierii s-au străduit să obțină documente de recunoaștere a statutului lor nobiliar din partea principilor ardeleni. Prea puțini dintre ei au reușit să-și depășească statutul de nobilime locală și să acceadă în rândurile mării nobilimi ardelen². Exemplul familiilor Hunedoreștilor și Mailateștilor dovedește că valahii au fost capabili să ajun-

---

¹ Cercetător științific II dr., Institutul de Istorie „Nicolae Iorga” al Academiei Române, București; e-mail: alex.ciociltan@gmail.com.

² David Prodan, *Boieri și vecini în Țara Făgărașului în secolele XVI-XVII*, în „Anuarul Institutului de Istorie din Cluj”, vol. VI, 1963, p. 161-312.

gă până la cele mai înalte dregătorii ale statului. Pătrunderea românilor și asimilarea lor în rândurile nobilimii maghiare este o realitate istorică.

Numele Boer (Boér) a fost purtat de mai multe familii boierești din Țara Făgărașului care se deosebesc prin locul de origine și se împart în mai multe ramuri și subramuri. Câteva dintre ele au renunțat la ortodoxie și au pătruns în rândurile nobilimii maghiare. Acestea au fost amintite în monografiile dedicate familiilor nobile maghiare³.

Lucrarea lui Ioan Cavaler de Pușcariu despre familiile nobile române conține date despre Boerii făgărășeni⁴. Blazoanele și genealogia familiilor Boer au făcut obiectul a două articole valoroase⁵. Géza Boér a publicat un studiu dedicat familiei din care se trăgea⁶. În monografia lui Ștefan Meteș, consacrată vieții economice a românilor făgărășeni, sunt date despre nobilii purtători ai numelui Boer⁷. David Prodan a întocmit o amplă lucrare despre boierii și vecinii din Țara Oltului, operă care conține informații despre reprezentanții familiei⁸. Aceștia din urmă nu lipsesc nici în jurnalul provizoriului Petru Rétyi⁹.

Cele două volume de documente făgărășene editate de Antal Lukács constituie un sprijin deosebit de prețios pentru cercetarea trecutului purtătorilor numelui Boer¹⁰. Un important studiu recent, care pune în lumină implicarea familiei Boer de Berivooi Mari în lupta de independență a principelui Francisc Rákóczi II (1676-1735), a fost publicat cu câțiva ani în urmă¹¹.

Investigația noastră își propune să reconstituie arborele genealogic al familiilor Boer intrate în rândurile nobilimii maghiare, în principal cel al familiei Boer de Berivooi Mari (Boér de Nagyberivooi)¹², pornind de la un izvor istoric de primă însemnătate, anume matricolele parohiei romano-catolice din Făgăraș. Acestea sunt păstrate de veacuri în Arhiva Parohiei Romano-Catolice din orașul menționat, iar consul-

---

³ László Kővári, *Erdély nevezetesebb családai*, Kolozsvár, Barráné és Stein Bizományja, 1854, p. 51-52; Iván Nagy, *Magyarország családai czimerekkel és nemzedékrendi táblákkal*, vol. II, Pest, Nyomatott Beimel J. és Kozma Vazulnál, 1858, p. 147-149.

⁴ Ioan Cavaler de Pușcariu, *Date istorice privitorie la familiile nobile române*, Sibiu, Tiparul Tipografiei Archiepiscopale, 1892, p. 104-182.

⁵ János Szendrei, *A kövesdi Boér-család czimere*, în „Turul”, 1889, p. 140-141; Marcellus Junius, *Armális Kemény János erdélyi fejedelemtől és adatok a Boér nevű családkról*, în „Turul”, 1894, p. 172-176.

⁶ Géza Boér, *A fogarasföldi Boér-család*, în „Turul”, 1924, p. 30-32.

⁷ Ștefan Meteș, *Situația economică a românilor din Țara Făgărașului*, vol. I, Cluj, 1935.

⁸ D. Prodan, *op. cit.*, p. 161-312.

⁹ Péter Rétyi *naplója*, ed. Maria Ursuțiu, Bucurest, Editura Kriterion, 1983.

¹⁰ *Documente făgărășene*, vol. I (1486-1630), ed. A. Lukács, București, Editura Scriptorium, 2004, vol. II (1631-1675), ed. Antal Lukács, Făgăraș, Editura Negru Vodă, 2022.

¹¹ Balázs Ádám Demjén, *Adalékok a Rákóczi-szabadságharc és a román felekezetiesség kapcsolatahoz, különös tekintettel a nagyberivooi Boér családra*, în „Egyháztörténeti Szemle”, vol. XVIII, nr. 1, 2017, p. 3-20.

¹² Ramura Boer de Recea nu va face obiectul cercetării noastre de față. Despre Boerii de Recea vezi: G. Boér, *A fogarasföldi Boér-család*, p. 31-32; Susana Andea, *Din relațiile Transilvaniei cu Moldova și Țara Românească în sec. al XVII-lea*, [s.n.], Cluj-Napoca, 1997, p. 9-25; A. Lukács, *Documente inedite despre familia Boer de Recea*, în „Arhiva Istorică a României”, s.n., nr. 1, 2004, p. 75-97.

tarea lor se face în condiții speciale, fiind necesară o aprobare de cercetare din partea Arhiepiscopiei Romano-Catolice de Alba Iulia¹³.

Matricolele de botezați încep din anul 1703, cele de cununați din 1706 și cele de răposați din 1708. Pentru perioada circumscrisă studiului nostru am consultat matricolele cuprinse în primele trei volume. Fiecare volum conține toate cele trei categorii amintite mai sus: volumul I (*Liber I.*) acoperă intervalul cronologic 1703-1751, volumul II (*Liber II.*) perioada 1752-1820, iar cel de-al treilea (*Liber III.*) anii 1820-1857. Se cuvine menționat că volumul II are inclusă și o matricolă a celor convertiți în anii 1761-1816. Volumele II-III conțin și liste de confirmați. Fiecare categorie inclusă în volum (botezați, cununați și răposați) a primit propria paginație¹⁴.

Registrele parohiale se pretează mult mai bine la reconstituirea arborelui genealogic, prin comparație cu celelalte tipuri de izvoare, de exemplu cele urbariale. În acestea din urmă este menționat boierul, câteodată și fiii săi, dar soția apare doar dacă e văduvă și, prin urmare, cap de familie. Fiicele lipsesc cu desăvârșire. Datele esențiale din existența individului, botezul, căsătoria și înmormântarea se întâlnesc sistematic doar în matricolele parohiale. O analiză temeinică presupune, desigur, coroborarea informației provenite din surse diferite.

În literatura de specialitate mai veche s-a considerat că de la un boier făgărășean descind cele trei ramuri ale familiei: de Scoreiu (Szkoré), de Berivoi (Berivói) și de Coveș (Kövesd). S-a afirmat că prima ar fi sărăcit și ar fi dispărut din documente, în vreme ce ultima ar fi cunoscut cea mai însemnată afirmare¹⁵.

Studiile și izvoarele publicate îngăduie o reconstituire genealogică mai precisă a ramurilor familiei de Berivoi. Boierul sus-amintit apare ca Stoica din Berivooi Mici într-un document din 1507 și apoi ca Stoica cel Mic din Berivoi în alte patru din 1509. Cele cinci mențiuni apar în transumpturi care se regăsesc toate în două documente din 1576 și 1589. În acesta din urmă se mai află, tot sub formă de transumpt, un act din 22 decembrie 1579 care îl amintește pe Stoica cel Mic din Berivooi Mari ca răposat¹⁶.

Considerăm că Stoica cel Mic era originar din Berivooi Mari, iar nu din cei Mici. Documentele amintite dovedesc că în Berivooi Mici a primit în 1507 o pătrime din boieronat de la castelanul Făgărașului și doi ani mai târziu a fost atestat ca stăpân de bunuri imobile. Personajul mai deținea părți de boieronat în Copăcel și țigani. Boierul era vice-comite al părților superioare ale districtului Țării Făgărașului. Documentul din 1579 îi arată ca decedați pe Stoica cel Mic din Berivooi Mari și pe cei doi fii ai săi, Petru More din Recea și Balea din Berivooi Mari. Aflăm că fiii lui Stoica cumpăraseră niște părți de boieronat în Recea, pentru care se judecau în 1579 copiii lor. Fiii lui Balea de Berivooi Mari sunt amintiți nominal în document: Stoica, Solo-

---

¹³ În demersul nostru de documentare am beneficiat de sprijinul constant al domnului Csongor Vass, custodele sălii de studiu a Arhivei Arhiepiscopiei Romano-Catolice de Alba Iulia, căruia îi mulțumim și cu această ocazie.

¹⁴ Arhiva Parohiei Romano-Catolice din Făgăraș (în continuare: APRC Făgăraș), *Matricolele Parohiale*, vol. I-III, Matricula botezaților, cununaților și răposaților.

¹⁵ L. Kővári, *Erdély nevezetesebb családai*, p. 51-52; I. Nagy, *Magyarország családai czime-rekkel*, p. 147-149.

¹⁶ *Documente făgărășene*, vol. I, p. 7-8, doc. 8, p. 8-9, doc. 9, p. 9, doc. 10, p. 10, doc. 11, p. 10-11, doc. 12, p. 66-68, doc. 69, p. 72-74, doc. 75, p. 85-87, doc. 85.

mon și Petrașcu¹⁷. Petru More din Recea este întemeietorul ramurii de Recea a familiei Boer¹⁸. Printr-un document din 1535, Ștefan Mailat (1534-1539), voievodul Transilvaniei, a întărit moșiile deținute de Balea din Berivoii Mari, boierul și familiarul său¹⁹. Stoica, fiul lui Stoica cel Mic din Berivoii Mari, este acel Stoica Balea din Copăcel, unul dintre cei 12 boieri jurați ai scaunului de judecată din Făgăraș, menționați nominal într-un document din 20 decembrie 1580²⁰. În 1581 și 1582 Stoica Balea din Copăcel și comitele Petrașcu Balea din Berivoii Mari sunt atestați între cei 12 boieri ai scaunului de judecată din Făgăraș²¹. Potrivit lui Géza Boér, Stoica (Ștefan) Balea avea dregătoria de comite, iar fratele său, Petrașcu Balea, cea de comite al părților superioare ale districtului făgărășean²². Un document din 10 octombrie 1589 i-a menționat pe Solomon Balea, pe Petrașcu Balea și pe fiii fratelui lor decedat, Stoica Balea din Copăcel: Andrei, Ioan, Balea și Stoica²³. Este ultima mențiune a lui Solomon Balea, care se pare că a murit fără urmași²⁴.

Andrei Boer de Copăcel și cei trei frați ai săi mai mici au primit o diplomă de înobilare de la principele Sigismund Báthori (1586-1599, 1601-1602) la 10 februarie 1602²⁵. Frații lui Andrei, boierii Stoica Balea de Copăcel și Ioan (Ionașcu) Balea de Copăcel s-au judecat în 1628 și 1629 pentru o treime din boieronatul din Copăcel cu alți boieri din localitate. Aceștia din urmă afirmau că tatăl celor doi nu era de loc din Copăcel, ci venise acolo din Berivoii Mari și ocupase o treime din boieronatul lor. Pârâții în schimb afirmau că împreună cu înaintașul lor stăpâneau acel boieronat în pace de vreo 118 ani²⁶. Informația furnizată în cadrul procesului dovedește că Berivoii Mari au fost cuibul familiei Boer din care apoi s-a desprins ramura de Copăcel. Cele două documente lasă să se înțeleagă că Andrei și fratele său Balea nu mai erau în viață în anii 1628-1629.

S-a considerat că Ionașcu Balea din Copăcel a lăsat în urmă trei fii (Nicolae, Ioan și Francisc), iar fratele său Andrei, doi (Simon și Ștefan)²⁷. Francisc, fiul lui Ionașcu Balea din Copăcel, a avut la rândul său un fiu, Ioan. Jurnalul lui Petru Rétyi a consemnat botezul acestuia din urmă la 18 august 1666²⁸.

La 15 iulie 1630 principesa Ecaterina de Brandenburg (1629-1630) i-a zălogit lui Simon Boer de Copăcel, familiarul curții princiare sesiile și iobagii din Copăcel pentru 500 de florini ungurești. Aflăm din același document că boierul era paharnic princiar și că făcuse slujbe și predecesorului ei, Gabriel Bethlen (1613-1629), încă din adolescență²⁹. Simon deținea proprietăți la Găinari (Poienița), Copăcel, în hotarul

---

¹⁷ *Ibidem*.

¹⁸ G. Boér, *op. cit.*, p. 31-32; A. Lukács, *Documente inedite*, p. 76-77.

¹⁹ G. Boér, *op. cit.*, p. 31.

²⁰ *Documente făgărășene*, vol. I, p. 75-76, doc. 77.

²¹ *Ibidem*, p. 76-77, doc. 78.

²² G. Boér, *op. cit.*, p. 31-32.

²³ *Documente făgărășene*, I, p. 85-87, doc. 85.

²⁴ G. Boér, *op. cit.*, p. 31-32.

²⁵ *Ibidem*, p. 31.

²⁶ *Documente făgărășene*, I, p. 236-238, doc. 201, p. 238-249, doc. 202.

²⁷ G. Boér, *op. cit.*, p. 31-32.

²⁸ *Péter Rétyi naplója*, p. 62.

²⁹ *Documente făgărășene*, I, p. 273-275, doc. 218.

Hârsenilor și pe strada Galații Mici din Făgăraș. În 1630 s-a însurat a doua oară, cu Frosina Imecs, sporindu-și astfel considerabil proprietățile; între ele Lunga (Nyútód) și Coveșul. S-a considerat că fiii lui Simon au folosit predicatul nobiliar Coveș atunci când au locuit în localitatea respectivă³⁰. În 1633, principele Gheorghe Rákóczi I (1630-1648) i-a zălogit paharnicului său, Simon Boer de Copăcel, o parte a satului Copăcel, împreună cu iobagii de acolo, pentru 300 de florini ungurești³¹. Cinci ani mai târziu, Simon Boer a fost atestat în calitate de asesor jurat al scaunului de judecată nobiliar din Făgăraș³².

La 15 septembrie 1659, regele Leopold I (1657-1705) a emis la Bratislava un privilegiu de nouă donație prin care a reconfirmat vechea calitate de nobili și a conferit un blazon lui Nicolae Boer de Copăcel, fraților săi, Ioan și Francisc, și verilor lor, Ștefan și Andrei. Blazonul înfățișa un arc de aur cu săgeata gata de tragere, dispus vertical³³. Cel mai probabil, Andrei era fratele lui Ștefan. Interpretăm lipsa paharnicului Simon Boer, fratele celor doi, din actul regal, drept un indiciu serios că în 1659 acesta nu mai era în viață. Că așa stau lucrurile pare să confirme și însemnarea din jurnalul provizorului Petru Rétyi care a menționat că în 1659 nașa de botez a fiicei sale Eva a fost Sofia de Copăcel, fiica necăsătorită a soției lui Simon Boer, devenită ulterior soția lui Ștefan Boer³⁴ de Berivoii Mari, mare provizor al Făgărașului.

Nu știm când s-a produs decesul paharnicului. Din datele prezentate mai sus rezultă că nefericitul eveniment s-a petrecut în intervalul 1648-1659. Este însă cert că Frosina Imecs, văduva lui Simon Boer, era în viață în 1670 și deținea casele din strada Galații Mici din Făgăraș³⁵. S-a considerat că răposatul paharnic a lăsat în urmă patru copii: Sigismund, vice-căpitanul cetății și al districtului Făgăraș, Francisc, Paul și Sofia³⁶.

Ana Bornemisza, soția principelui Mihail Apafi I (1661-1690), ar fi insistat ca Sigismund Boer de Coveș să se convertească la calvinism, iar când acest lucru s-a întâmplat l-a răsplătit pe neofit cu dregătoria de vice-căpitan al cetății și al districtului Făgăraș³⁷. Sigismund Boer a avut un fiu, Paul. Francisc Boer a lăsat în urmă trei fii: Simon, Francisc și Gabriel. Paul Boer, mezinul paharnicului, a fost tatăl lui Ladislau³⁸. Acesta din urmă este Ladislau Boer de Copăcel, ajuns în 1672 mare provizor

---

³⁰ L. Kővári, *Erdély nevezetesebb családai*, p. 51-52; I. Nagy, *Magyarország családai címerekkel*, p. 147-149; G. Boér, *op. cit.*, p. 31. Pentru descendența paharnicului Simon Boer de Copăcel vezi în Anexă, Fig. 1.

³¹ *Documente făgărășene*, vol. II, p. 35-36, doc. 8.

³² *Ibidem*, p. 49-51, doc. 20.

³³ J. Szendrei, *A kövesdi Boér-család címere*, p. 140.

³⁴ *Péter Rétyi naplója*, p. 96, 98, 120, 133.

³⁵ *Documente făgărășene*, II, p. 192-193, doc. 113.

³⁶ Péter Apor, *Lusus mundi*, în „Altortjai br. Apor Péter munkái”, ed. Gábor Kazinczy, Pest, Eggenberger Ferdinánd M. Akad. Könyvtárúsnál, 1863 (*Monumenta Hungariae Historica* 2, Scriptoros 11), p. 30-31; G. Boér, *op. cit.*, p. 32.

³⁷ P. Apor, *op. cit.*, p. 30; Idem, *Metamorphosis Transylvaniae*, în „Altortjai br. Apor Péter munkái”, p. 441; Idem, *Metamorphosis Transylvaniae*, în „Br. Apor Péter verses művei és levelei (1676-1752)”, vol. I, ed. Lajos Szádeczy, Budapest, 1903 (*M. Tud. Akadémia Könyvkiadó-hivatala*) (*Monumenta Hungariae Historica* 2, Scriptoros 36), p. 107.

³⁸ P. Apor, *Lusus mundi*, p. 30-31.

de Făgăraș, fapt menționat de Petru Rétyi³⁹. Mezinul paharnicului apare în matricola de botezați a bisericii reformate din Făgăraș ca tată a două fete: Eva (botezată la 15 februarie 1667) și Rebeca (botezată la 24 decembrie 1669)⁴⁰. Botezul Evei a fost consensmat și de Petru Rétyi⁴¹. Sofia Boer de Copăcel a avut trei băieți: Samuel Boer, Ștefan Boer și Iosif Boer⁴².

În 1697, Simon Boer de Coveș a participat la Zenta de partea imperialilor, în calitate de comisar de război, la lupta victorioasă cu turcii. Ulterior a obținut dregătoria de căpitan suprem al cetății și districtului Făgăraș⁴³. În această calitate îl întâlnim întâia oară în 1699⁴⁴, apoi mulți ani la rând. S-a numărat printre căpeteniile care au susținut rebeliunea principelui Francisc Rákóczi II⁴⁵. În matricolele parohiei catolice din Făgăraș, Simon Boer, căpitanul suprem al cetății și districtului Făgăraș, și soția sa, Ana Nádudvari, au fost menționați în calitate de părinți a trei copii: fecioara Sara, amintită ca nașă la un botez înfăptuit la 28 aprilie 1708, Maria Ecaterina, botezată la 27 noiembrie 1707, și Emeric Francisc, botezat la 19 octombrie 1711. Aceeași sursă a înregistrat decesul căpitanului, survenit la 18 februarie 1729, și înmormântarea lui, petrecută la 23 februarie același an⁴⁶. Petru Apor aprecia că personajul s-a stins la o vârstă frumoasă și a fost „un domn tăcut, înțelept și evlavios”⁴⁷. László Kővári și Iván Nagy au considerat că Simon Boer a decedat în 1729 la vârsta de 68 de ani și că s-ar fi căsătorit a doua oară, cu Clara Kopasz, mariaj din care ar fi rezultat doi băieți: Andrei și Francisc, comitele suprem al Crasnei⁴⁸. Putem spune cu siguranță că acesta din urmă nu a fost fiul căpitanului suprem. În schimb, nu avem niciun motiv să punem la îndoială afirmația că Andrei a fost cel dintâi fiu al personajului, informație care provine de la Petru Apor. Cărturarul din Turia de Jos (Altorja) cunoștea foarte bine familia Boer de Coveș, cu care se înrudea prin bunica paternă, Iudita Imecs, sora Frosinei Imecs, soția paharnicului Simon Boer, amintit mai sus. Același informator știa că răposatul căpitan suprem a mai avut două fiice, Iudita și Suzana⁴⁹. Ele nu au fost menționate în matricolele parohiei romano-catolice din Făgăraș fie pentru că s-au născut

---

³⁹ Péter Rétyi *naplója*, p. 86, 119.

⁴⁰ Serviciul Județean Brașov al Arhivelor Naționale (în continuare: SJBvAN), Colecția *Registre Parohiale și de Stare Civilă*, Făgăraș, Matricole Calvinii 1663-1815, f. 55r, 62r.

⁴¹ Péter Rétyi *naplója*, p. 66.

⁴² P. Apor, *op. cit.*, p. 30-31; Idem, *Metamorphosis Transylvaniae*, în „Altorjai br. Apor Péter munkái”, p. 439-440; Idem, *Ibidem*, în „Br. Apor Péter verses művei”, p. 106.

⁴³ L. Kővári, *Erdély nevezetesebb családai*, p. 52; I. Nagy, *Magyarország családai czime-rekkel*, p. 148; P. Apor, *Synopsis mutationum notabiliorum aetate mea in Transylvania et progressus vitae meae*, în „Altorjai br. Apor Péter munkái”, p. 301; B.Á. Demjén, *Adalékok a Rákóczi-szabadságharc*, p. 14; G. Boér, *A fogaraszöldi Boér-család*, p. 32.

⁴⁴ *Báró Apor Péter versei kora történetéről (1712-1729, 1734-1738 és 1742-1743-ról)*, în „Br. Apor Péter verses művei”, p. 293.

⁴⁵ P. Apor, *Metamorphosis Transylvaniae*, în „Altorjai br. Apor Péter munkái”, p. 412.

⁴⁶ APRC Făgăraș, *Matricolele Parohiale*, vol. I, Matricola botezaților, p. 2-3, 5; Matricola răposaților, p. 6.

⁴⁷ *Báró Apor Péter versei kora történetéről*, p. 305.

⁴⁸ L. Kővári, *Erdély nevezetesebb családai*, p. 52; I. Nagy, *Magyarország családai czime-rekkel*, p. 148.

⁴⁹ P. Apor, *Lusus mundi*, p. 30-31.

înainte de 1703, fie dintr-o omisiune de înregistrare, situație care nu reprezintă o excepție în acest tip de izvoare.

În registrul de botezați al parohiei reformate din Făgăraș a fost consemnată la 29 decembrie 1664 nașterea lui „Francisc, băiețelul domnului Francisc Boer” („Bo-ër Ferencz Uram fiacskája Ferencz”)⁵⁰. Nou-născutul era Francisc Boer de Coveș, fratele mai mic al căpitanului suprem Simon Boer. Francisc s-a însurat cu Eva Torma, văduva lui Paul Mikes (?-1691). El a fost căpitan suprem al cetății Șimleu (Somlyó). Deși a trecut la greco-catolicism în jurul anului 1700, personajul a sprijinit activ insurtecția lui Francisc Rákóczi II (1704-1711). Din această cauză a trebuit ulterior să se refugieze în Moldova. În cele din urmă a obținut o amnistie din partea imperialilor și după revenirea în Transilvania a ocupat dregătoria de comite suprem al comitatului Crasna. Francisc Boer din Coveș a trecut la cele veșnice în 1720. Din căsătoria lui cu Eva a rezultat un fiu, Iosif Boer (1695-1763), fratele vitreg al omului politic și scriitorului Clement Mikes (1690-1761)⁵¹.

Gabriel Boer de Coveș, fratele mai mic al lui Simon și Francisc, s-a însurat cu Elisabeta Imecs, cu care a avut un fiu numit Francisc⁵². În registrele parohiei catolice din Făgăraș a fost înregistrată ca nașă la un botez din 1716 soția lui Gabriel Boer⁵³. Marele provizor de Făgăraș, Ladislau Boer de Copăcel, a fost tatăl lui Ladislau⁵⁴. În testamentul contelui Ștefan Apor din 9 martie 1698 au fost incluși ca beneficiari verii săi primari pe linie maternă: Simon Boer, Francisc Boer, Gabriel Boer și Ladislau Boer⁵⁵.

Putem urmări ce s-a ales de copiii căpitanului suprem Simon Boer: Andrei a ajuns registrator la cancelarie, Iudita a devenit soția lui Nicolae Keresztúri, judele regal al scaunului Mureș, Sara s-a măritat cu Gabriel Jósika de Brancicska, iar Suzana a rămas necăsătorită. Din căsătoria Iuditei cu Nicolae au rezultat doi băieți: Mihail și Ștefan, iar din uniunea dintre Sara și Gabriel s-au născut tot doi băieți: David și Gabriel⁵⁶. Andrei Boer a fost consemnat în calitate de naș la un botez săvârșit în parohia romano-catolică din Făgăraș la 17 iulie 1718⁵⁷. Același izvor a înregistrat în 1714 căsătoria văduvei Ana Boer cu Matia Dridifi⁵⁸. Nu putem stabili cine era văduva recăsătorită.

Iosif Boer (1695-1763), fiul comitelui suprem al Crasnei, s-a însurat cu Barbara Haller, fiica lui Gheorghe Haller, consilier intim al guvernului Transilvaniei. În

---

⁵⁰ SJBvAN, *Colecția Registre Parohiale și de Stare Civilă*, Făgăraș, Matricole Calvinii 1663-1815, f. 50r.

⁵¹ L. Kővári, *Erdély nevezetesebb családai*, p. 52; I. Nagy, *Magyarország családai czimerekkel*, p. 148; P. Apor, *Metamorphosis Transylvaniae*, în „Altörjai br. Apor Péter munkái”, p. 412; *Báró Apor Péter versei kora történetéről*, p. 293; G. Boér, *A fogarasföldi Boér-család*, p. 32; B.Á. Demjén, *Adalékok a Rákóczi-szabadságharc*, p. 13-14.

⁵² P. Apor, *Lusus mundi*, p. 88.

⁵³ APRC Făgăraș, *Matricolele Parohiale*, vol. I, Matricula botezaților, p. 12.

⁵⁴ P. Apor, *op. cit.*, p. 31.

⁵⁵ *Az Apor családra s rokonaira vonatkozó levelei*, în „Br. Apor Péter verses művei”, p. 356, doc. 13.

⁵⁶ I. Nagy, *Magyarország családai czimerekkel*, p. 148; P. Apor, *op. cit.*, p. 30-31.

⁵⁷ APRC Făgăraș, *Matricolele Parohiale*, vol. I, Matricula botezaților, p. 14.

⁵⁸ *Ibidem*, Matricula cununaților, p. 3.

1730, când a dobândit rangul de baron, el și-a schimbat numele din Boer în Huszár⁵⁹. Petronela Boer, fiica lui Francisc Boer de Coveș și soția lui Francisc Baranyai de Iara de Mureș (Marosjára), ar putea să fie sora lui Iosif Boer⁶⁰. Ladislau Boer de Coveș, fiul lui Ladislau Boer de Copăcel, s-a însurat cu Ana Szilvási. Din căsătoria lor au rezultat două fete: Elisabeta (născută la 6 iulie 1712 și botezată patru zile mai târziu) și Maria Cristina (botezată la 9 februarie 1716). Aceste date sunt cuprinse în matricola de botezuri a parohiei romano-catolice din Făgăraș⁶¹.

Pentru a urmări cum au evoluat celelalte ramuri, ne întoarcem la începuturile familiei Boer de Berivooi Mari.

Petrașcu Balea, fiul răposatului Balea de Berivooi Mari, s-a judecat în 1579 pentru părțile de boieronat din Recea⁶². El este acel comite Petrașcu Balea de Berivooi Mari atestat în documente din 1581-1582, 1589⁶³. Un act din 30 noiembrie 1604 îi lămurește mai precis calitatea: Petrașcu Balea era comite al părților de jos ale Țării Făgărașului și unul dintre boierii jurați ai scaunului de judecată din Făgăraș. El era încă în viață în 1606, an în care fiul său Nicolae Petrașcu Boer de Berivooi se judeca pentru o moară în Berivooi Mici⁶⁴. Nicolae a fost atestat în 1607 și 1608 în dregătoria de comite al părților inferioare ale Țării Făgărașului⁶⁵. La 1 septembrie 1608, el și frații săi au fost înnobiți de Gabriel Báthory (1608-1613)⁶⁶. În 1610, personajul s-a judecat pentru drepturile de folosință ale morilor din Recea și Berivooi Mici. Trei ani mai târziu, comitele Nicolae de Berivooi Mari s-a opus, în numele său, al fraților săi și al tatălui lor, la cumpărarea de către Petru Boer de Recea, secretarul domnului Țării Românești, a părților din Berivooi Mari. Reclamantul a afirmat că deținea jumătate din satul menționat⁶⁷. La 18 octombrie 1612, suveranul i-a donat satul Hârseni pentru actele de bravură săvârșite în bătălia de la Feldioara din Țara Bârsei (16 octombrie 1612), când l-a ucis pe judele Brașovului și a fost cel dintâi care i-a adus stăpânului său vestea victoriei⁶⁸. Nicolae nu mai era în viață la 26 martie 1624, dată la care văduva lui stăpâna opt sesii de iobagi în Berivooi Mici⁶⁹. Un document din 30 mai 1632 amintește că fiii văduvei răposatului comite Nicolae de Berivooi Mari dețineau jumătate de moară în Berivooi Mici⁷⁰. S-a considerat că boierul trecut la cele veșnice a lăsat în urmă cinci copii, dintre care trei băieți: Gașpar, provizor în Porumbac, Ștefan, mare provizor, și Nicolae, provizorul Făgărașului⁷¹.

---

⁵⁹ L. Kövári, *Erdély nevezetesebb családai*, p. 52; I. Nagy, *Magyarország családai czime-rekkel*, p. 148; P. Apor, *op. cit.*, p. 31, 65-67; Idem, *Synopsis mutationum notabiliorum*, p. 170; G. Boér, *op. cit.*, p. 32; B.Á. Demjén, *Adalékok a Rákóczi-szabadságharc*, p. 14.

⁶⁰ P. Apor, *Lusus mundi*, p. 59.

⁶¹ APRC Făgăraș, *Matricolele Parohiale*, vol. I, Matricola botezaților, p. 6-7, 12.

⁶² *Documente făgărășene*, I, p. 72-74, doc. 75.

⁶³ *Ibidem*, p. 76-77, doc. 78, p. 78-79, doc. 79, p. 85-87, doc. 85.

⁶⁴ *Ibidem*, p. 97-99, doc. 94, p. 100-103, doc. 96.

⁶⁵ G. Boér, *op. cit.*, p. 32; *Documente făgărășene*, I, p. 112-114, doc. 104.

⁶⁶ G. Boér, *op. cit.*, p. 32.

⁶⁷ *Documente făgărășene*, I, p. 183-185, doc. 163.

⁶⁸ G. Boér, *op. cit.*, p. 32.

⁶⁹ *Documente făgărășene*, I, p. 218-219, doc. 190.

⁷⁰ *Ibidem*, II, p. 29-31, doc. 5.

⁷¹ G. Boér, *op. cit.*, p. 32.

La 14 iulie 1655 principele Gh. Rákóczy II (1648-1660) i-a ridicat pe Șt. Boer din Berivooi Mari și pe fiul său Socol din statutul boeronal în cel de nobili ai regatului⁷². Blazonul familiei Boer de Berivooi Mari reprezenta în scut un bărbat călare cu o sabie în mâna dreaptă⁷³. Aceeași reprezentare heraldică se regăsește și la familia Boer de Comăna de Jos și de Veneția de Jos⁷⁴, ceea ce dovedește înrudirea lor. De altfel, numirile de Comăna și de Veneția fac referire la împărțirea moșiilor între frați.

Potrivit lui Géza Boér, boierul Petrașcu Balea din Berivooi Mari a mai avut doi băieți în afară de comitele Nicolae Petrașcu: Ștefan Petrașcu Boer de Veneția de Jos și Petru Petrașcu Boer de Veneția de Jos⁷⁵. Ultimul era încă în viață în 1671, dată la care avea vârsta de 50 de ani⁷⁶. Cei doi fii ai lui Petru Petrașcu erau Ladislau Boer de Comăna de Jos și Ioan Boer de Veneția de Jos. La 13 mai 1661, Ladislau și Ioan au primit o diplomă de înnobilitare cu blazon de la principele Ioan Kemény (1661-1662). Blazonul înfățișa un bărbat călare cu o sabie în mâna dreaptă⁷⁷. Scrisoarea de înnobilitare a fost reînnoită în 1665 de Mihail Apafi I, pentru că înscrisurile care dovedeau calitatea celor doi s-au pierdut în timpul invaziei tătarilor⁷⁸. S-a considerat că Ștefan Petrașcu Boer de Veneția de Jos a avut trei feciori: Nicolae, Andrei și Ștefan⁷⁹. Nu putem spune dacă Ionaș Boer, al cărui fiu cu același nume a fost botezat la 23 mai 1697 în biserica reformată din Făgăraș⁸⁰, aparține sau nu ramurilor de Berivooi Mari, de Veneția de Jos sau de Comăna de Jos ale familiei Boer.

Nicolae Boer de Berivooi Mari a devenit în 1670 provizor de Făgăraș, iar fratele său Gașpar a ajuns provizor de Porumbac⁸¹. La 20 mai 1675, Nicolae Boer de Berivooi Mari a achiziționat de la principele Mihail Apafi I moșia Berivooi Mici cu toate dependențele sale. Nicolae și fiii săi, Ioan și Nicolae Junior, au primit dreptul de a stăpâni moșia cu drept ereditar. Ei au mai primit moșii în Iernut și în Făgăraș, cea din urmă având și casă. În același an, principele l-a numit pe Nicolae Junior în dregătoria de căpitan suprem al cetății și districtului Făgăraș. Acesta din urmă a avut o fiică, amintită într-un document din 1700⁸². În matricola parohiei calvine din Făgăraș s-a consemnat botezul Barbarei, fiica lui Nicolae Boer, la 24 august 1669⁸³. Ea era ori sora, ori fiica lui Nicolae Boer Junior.

---

⁷² I. Pușcariu, *op. cit.*, p. 107, 179.

⁷³ L. Kővári, *Erdély nevezetesebb családai*, p. 52; I. Nagy, *Magyarország családai czime-rekkel*, p. 147; J. Szendrei, *A kövesdi Boér-család cimere*, p. 140; I. Pușcariu, *op. cit.*, p. 107; M. Junius, *Armális Kemény János erdélyi fejedelemtől*, p. 174; B.Á. Demjén, *Adalékok a Rákóczi-szabadságharc*, p. 14.

⁷⁴ I. Pușcariu, *op. cit.*, p. 104, 161.

⁷⁵ G. Boér, *op. cit.*, p. 32.

⁷⁶ *Documente făgărășene*, II, p. 200-205, doc. 119.

⁷⁷ M. Junius, *Armális Kemény János erdélyi fejedelemtől*, p. 174; G. Boér, *op. cit.*, p. 32; *Documente făgărășene*, II, p. 120-121, doc. 64.

⁷⁸ G. Boér, *op. cit.*, p. 32.

⁷⁹ *Ibidem*.

⁸⁰ SJBvAN, *Colecția Registre Parohiale și de Stare Civilă*, Făgăraș, Matricole Calvinii 1663-1815, f. 88v.

⁸¹ G. Boér, *op. cit.*, p. 32; D. Prodan, *Boieri și vecini*, p. 264.

⁸² B.Á. Demjén, *Adalékok a Rákóczi-szabadságharc*, p. 14-15.

⁸³ SJBvAN, *Colecția Registre Parohiale*, Făgăraș, Matricole Calvinii 1663-1815, f. 60r.

Ștefan Boer, care a fost mare provizor al Făgărașului mai mulți ani la rând, nu a făcut parte din ramura de Recea, așa cum s-a susținut⁸⁴, ci din cea de Berivoii Mari⁸⁵. El era fiul lui Nicolae Petrașcu, cel care a decedat înainte de 1624. Șt. Boer de Berivoii Mari a fost întâia oară menționat nominal într-un document din 16 iunie 1641⁸⁶. Apoi a fost amintit din nou într-un act din 1653⁸⁷. La 25 decembrie 1657, în ziua de Crăciun, marele provizor al Făgărașului a părăsit religia românească și a adoptat calvinismul, eveniment consemnat în jurnalul lui Petru Rétyi⁸⁸. Convertirea i-a consolidat poziția lui Șt. Boer. La 23 iunie 1659, aceeași sursă a notat: „A kegyelmes Isten akaratjából nemzetes Boér István uram, Asszonyunk öngyűsága erdélyi jószágainak inspectora és fogarasi provisor a számadások exactorává tött”⁸⁹. La 11 martie 1663, principele M. Apafi I i-a dăruit provizorului Făgărașului o casă nobiliară în Cuculata cu titlu de nouă donație⁹⁰. La 9 iulie 1664, Șt. Boer a fost înscris în porțiunea de moșie care până atunci era în mâna lui Ștefan Gyulai⁹¹. Doi ani mai târziu, la 22 decembrie 1666, principele M. Apafi I a poruncit oficialilor din Făgăraș să-l introducă pe provizorul bunurilor din Făgăraș în stăpânirea unei case iobăgești din satul Cuculata. Documentul a amintit-o și pe soția lui Ștefan, Sofia Boer⁹². Ea era fata paharnicului princiar Simon Boer de Copăcel⁹³. Șt. Boer apare în matricolele parohiei calvine din Făgăraș în calitate de mare provizor în 1664, 1667. Același izvor îl atestă ca tată a trei băieți: Francisc (botezat la 14 august 1664), Ștefan (botezat la 30 ianuarie 1667) și Iosif (botezat la 18 februarie 1668)⁹⁴. Mai multe informații despre copiii marelui provizor aflăm de la Petru Réty. Astfel, Francisc a murit și a fost înmormântat la 23 noiembrie 1664. La 3 noiembrie 1665 s-a născut fratele lui, Samuel, care a fost botezat la 30 decembrie același an. Iosif a fost botezat la 18 martie 1668. Borká s-a cununat la 24 aprilie 1669 cu Baltazar Sárasi, iar petrecerea s-a ținut cu mare pompă la Făgăraș, în casa tatălui ei. Cei doi soți au avut un copil, Gheorghe, botezat la 16 aprilie 1674⁹⁵. Aceași sursă amintește că marele provizor a trecut la cele veșnice la 7 august 1670 în casa sa din Berivoii Mari. Trupul său a fost adus în aceeași zi la casa sa din Făgăraș, iar pastorul Tarpai a ținut o predică. La 12 august, a fost înmormântat în interiorul bisericii calvine din Făgăraș. În chiar ziua înmormântării lui Șt. Boer a murit și mezinul său, Iosif, iar în ziua următoare a fost înmormântat în cimitir⁹⁶.

Sofia Boer de Copăcel, văduva lui Ștefan Boer din Berivoii Mari, s-a măritat la 5 februarie 1674 cu Ștefan Rác. Ea a devenit catolică și i-a convertit la aceeași

---

⁸⁴ Péter Rétyi *naplója*, p. 119; A. Lukács, *Documente inedite*, p. 77.

⁸⁵ D. Prodan, *Boieri și vecini*, p. 264.

⁸⁶ *Documente făgărășene*, II, p. 74-76, doc. 30.

⁸⁷ *Ibidem*, p. 104-106, doc. 52.

⁸⁸ Péter Rétyi *naplója*, p. 39.

⁸⁹ *Ibidem*, p. 41.

⁹⁰ *Documente făgărășene*, II, p. 150, doc. 86.

⁹¹ Péter Rétyi *naplója*, p. 48.

⁹² *Documente făgărășene*, II, p. 179-180, doc. 106.

⁹³ Vezi mai sus notele 36 și 42.

⁹⁴ SJBvAN, *Colecția Registre Parohiale*, Făgăraș, Matricole Calvini 1663-1815, f. 49v, 54r, 57r.

⁹⁵ Péter Rétyi *naplója*, p. 48, 59, 74, 93.

⁹⁶ *Ibidem*, p. 80-81.

credință și pe feciorii ei, Samuel, Ștefan și Iosif. Gestul Sofiei a fost considerat un afront de principesa Anna Bornemisza, care s-a străduit s-o priveze de bunuri, fapt dovedit de procesele intentate. Anna Bornemisza nu permitea prezența niciunui preot catolic la Făgăraș, iar situația nu a început să se schimbe decât după 1688-1689, când trupele imperiale au ocupat principalele cetăți din Transilvania. Atunci Ștefan Boer a adus un franciscan la casa sa din Făgăraș și acolo s-a ținut liturghia catolică. Rezistența calvină a fost întrucipată de Mihail Teleki, care a amenințat că va utiliza violența împotriva preotului catolic. Conte Ștefan Apor i-a răspuns că dacă va proceda astfel va determina o acțiune similară împotriva pastorului calvin. Nepotul contelui considera că din acele vremuri și până la mijlocul secolului XVIII credința catolică se răspândise frumos în Făgăraș⁹⁷.

Gașpar Boer, provizorul de Porumbac, apare în matricolele parohiei calvine din Făgăraș ca tată a trei copii: o fată, nemenționată nominal (botezată la 19 noiembrie 1671) și băieții Francisc (botezat la 8 august 1673) și Iosif (botezat la 21 octombrie 1675)⁹⁸. David Prodan îl amintește ca Gașpar Boer din Berivooi Mari⁹⁹.

În matricolele parohiei romano-catolice din Făgăraș au fost amintiți Gașpar Boer și soția Ecaterina ca părinți ai lui Gașpar Boer (botezat la 25 august 1703)¹⁰⁰. Tatăl copilului era un alt fiu al lui Gașpar Boer din Berivooi Mari. Cert este că Petru Apor i-a cunoscut atât pe tânărul Gașpar Boer, cât și pe părintele lui¹⁰¹. O anchetă întreprinsă în 1699 de autoritățile austriece în Țara Făgărașului l-a înregistrat și pe boierul Gașpar Boer din Berivooi Mari, în vârstă de 45 de ani. Acesta era în 1698 percepător și hotnog al boierilor¹⁰².

Petru Boer și soția Rebeca au fost menționați în matricola parohiei romano-catolice din Făgăraș în calitate de părinți ai Mariei (botezată la 16 august 1708)¹⁰³. Nu putem stabili ascendența tatălui. Cert este că în matricola parohiei calvine din oraș a fost de asemenea consemnat un anume Petru Boer, comisar, care a avut trei copii: Petru (botezat la 2 octombrie 1692), Eva (botezată la 1 februarie 1696) și Maria (botezată la 13 octombrie 1697)¹⁰⁴. Dacă cei doi tați sunt unul și același nu putem decide pe baza materialului disponibil. În orice caz, după 1700 o parte dintre Boerii care până atunci au fost calvini s-au convertit la catolicism, după un scurt episod greco-catolic¹⁰⁵. Nu este de mirare că îi întâlnim în registrele parohiei catolice din oraș.

În 1713 consistoriul bisericii reformate din Făgăraș a judecat pricina de divorț dintre soții Iosif Boer de Recea și Maria Boer de Berivooi Mari. Femeia locuia în satul Săsciori. Doi ani mai târziu s-a ajuns la o reconciliere între cei doi. Iosif Boer era

---

⁹⁷ P. Apor, *Metamorphosis Transylvaniae*, în „Altorjai br. Apor Péter munkái”, p. 439-442; Idem, *Ibidem*, în „Br. Apor Péter verses művei”, p. 106-108; *Péter Rétyi naplója*, p. 92-93.

⁹⁸ SJBvAN, *Colecția Registre Parohiale*, Matricole Calvinii 1663-1815, f. 66r, 69r, 74r.

⁹⁹ D. Prodan, *Boieri și vecini*, p. 268.

¹⁰⁰ APRC Făgăraș, *Matricolele Parohiale*, vol. I, Matricola botezaților, p. 1.

¹⁰¹ *Báró Apor Péter versei a nemes familiákról*, în „Br. Apor Péter verses művei”, p. 194, 196.

¹⁰² Sarolta Solcan, *Situația locuitorilor Țării Făgărașului în ultimii ani ai secolului al XVII-lea*, în „Acta Transylvanica. Anuarul Centrului de Istorie a Transilvaniei”, vol. I, 2004, p. 70.

¹⁰³ APRC Făgăraș, *Matricolele Parohiale*, vol. I, Matricola botezaților, p. 3.

¹⁰⁴ SJBvAN, *Colecția Registre Parohiale*, Făgăraș, Matricole Calvinii 1663-1815, f. 84r, 88rv.

¹⁰⁵ B.Á. Demjén, *Adalékok a Rákóczi-szabadságharc*, p. 13-16.

chiar membru al consistoriului¹⁰⁶. În acest stadiu al cercetării nu putem preciza ascendența și descendența Mariei.

Samuel Boer a fost fiul marelui provizor de Făgăraș, Ștefan Boer de Berivoii Mari. S-a considerat că la 1709 el era cel mai bogat dintre membrii familiei, bunăstare pe care o datora în bună măsură căsătoriei cu Eva Cserei. Personajul a lăsat în urmă trei fii: Samuel, Ștefan și Iosif. Primul a fost însurat cu Ana Tóth de Sântana, iar Ștefan cu Ana Damokos. Samuel și Ana au avut cinci copii: Ioan, Clara, Ana, Nicolae sau Ladislau și Iosif¹⁰⁷. Clara s-a măritat cu Iosif Maksai, Ana cu Gheorghe Zalaknay și Iosif a luat-o de soție pe Maria Papp. Iosif era în 1771 solgăbirăul districtului Făgăraș și a avut un fiu, Andrei. Andrei și-a luat soție din familia Vajna, cu care a avut un fiu, Anton. Din cele două căsătorii ale acestuia din urmă au rezultat copiii Nicolae, Andrei, Carolina și Francisc¹⁰⁸.

În registrul de răposați al bisericii romano-catolice din Făgăraș s-a consemnat că Ștefan Boer a fost înmormântat la 21 noiembrie 1734 în biserica românească din Berivoii¹⁰⁹. El era probabil fiul lui Samuel Boer și al Evei Cserei.

Iosif Boer, un alt fiu al lui Samuel Boer și al Evei Cserei, a fost atestat ca vice-căpitan al cetății și districtului Făgăraș în anii 1708-1710 și 1712-1715. El s-a însurat de două ori. Prima dată a luat-o de soție pe Agnes Olasz, decedată la 9 decembrie 1708. Din căsătoria lor au rezultat trei copii, dintre care doi se regăsesc în registrul catolic de botez: Sofia (nemăritată, nașă de botez în 1709 și 1712) și Sigismund (botezat la 23 aprilie 1708 și decedat la 2 iunie 1709). Sofia s-a măritat cu Francisc Lázár la 8 februarie 1716. Între martorii la cununie s-au numărat: Nicolae Keresztúri Szerdahelyi, Ladislau Boer și vice-judele regal al scaunului Gurghiu. Aceste informații se regăsesc în registrele parohiale ale bisericii romano-catolice din Făgăraș. Din același izvor aflăm că Iosif Boer s-a însurat (a doua oară) cu Barbara Keresztúri și că din această uniune au rezultat șapte copii: Iudita (născută la 12 mai 1712 și botezată la 17 mai același an), Ecaterina (botezată la 30 iulie 1713 și decedată la 26 februarie 1715), Barbara Tereza (botezată la 2 octombrie 1714), Anton Mihail (botezat la 24 mai 1716), Ana Maria (botezată la 17 iulie 1718), Tereza Cordula (botezată la 25 octombrie 1722) și Cristina (botezată la 3 iunie 1725)¹¹⁰.

Iosif Boer a mai avut un fiu cu același nume, născut probabil din prima căsătorie¹¹¹. Ne bazăm presupunerea pe o scrisoare a lui Iosif Boer din 4 februarie 1740, în care confirmă că de la răposatul său tată Iosif Boer au rămas două clopote în cetatea Făgăraș și că părintele său intenționa să le cedeze părinților franciscani. Emitentul a precizat în document că renunță la toate drepturile asupra clopotelor în favoarea călu-

---

¹⁰⁶ SJBvAN, *Colecția Registre Parohiale*, Făgăraș, Matricole Calvinii 1663-1815, f. 17r-19r, 20r.

¹⁰⁷ L. Kővári, *Erdély nevezetesebb családai*, p. 52; M. Junius, *Armális Kemény János erdélyi fejedelemtől*, p. 176; B.Á. Demjén, *Adalékok a Rákóczi-szabadságharc*, p. 14.

¹⁰⁸ *Ibidem*.

¹⁰⁹ APRC Făgăraș, *Matricolele Parohiale*, vol. I, Matricula răposaților, p. 8.

¹¹⁰ *Ibidem*, vol. I, Matricula botezaților, p. 2-4, 6-10, 13-15, 18, Matricula cununaților, p. 3, Matricula răposaților, p. 1-2.

¹¹¹ Vezi în Anexă, Fig. 2.

gărilor minorități. Documentul a fost prevăzut cu sigiliu inelar imprimat în ceară roșie¹¹².

Iosif Boer de Berivoii Mari a avut un rol decisiv în aducerea ordinului minorit în târgul Făgăraș. La 3 ianuarie 1735 a cedat călugărilor terenul său nobiliar din Ulița Morii pentru a-și înălța reședința. În plus, a ctitorit altarul Sfântului Anton de Padova și i-a finanțat pictura. Tot el a acordat călugărilor un loc în Berivoii Mari. Anton Boer, probabil fratele donatorului, a sporit terenul din Făgăraș al așezământului franciscan. Călugării au mai primit de la el un loc în Cuciulata. Un Ștefan Boer, probabil frate cu cei doi, a contribuit cu 70 de florini renani la înălțarea altarului menționat și a finanțat realizarea moștrăneți. Tot el a fost creditat și cu alte binefaceri pentru franciscani, între altele donația unui loc peste Olt, în Merghindeal („Marganda”). Călugării mai primeau dijma din grâu și din porumb de la curia din Copăcel a domnului Emeric Boer. Toate aceste informații despre sprijinul dat de familia Boer călugărilor minorități se găsesc într-un jurnal inedit al reședinței franciscane din Făgăraș, întocmit în anul 1744¹¹³. Istoricii László Kővári, Iván Nagy și Marcellus Junius îl consideră pe Anton Boer fiul lui Iosif Boer și fratele lui Francisc, soțul Ecaterinei Orbán¹¹⁴. S-a precizat că Sofia, fiica lui Iosif Boer și al lui Agnes Olsz, s-a măritat a doua oară cu Baltazar Toroczky¹¹⁵. Fiicele lui Iosif Boer și ale Barbarei Keresztúri s-au căsătorit astfel: Iudita cu Ladislau Lugosi, Cristina cu Elek Cserei, Barbara cu baronul Gabriel Jósika și Ana cu Ladislau Kapi¹¹⁶.

Este în afara de orice îndoială faptul că Anton Boer de Berivoii Mari, atestat în 1758 ca vice-căpitan al cetății și districtului Făgăraș, a fost însurat cu Elisabeta Sándor. Din căsătoria lor au rezultat foarte mulți copii: Francisc Andrei (botezat la 7 aprilie 1749), Andrei (botezat la 13 decembrie 1750), Anton (botezat la 21 mai 1752, înmormântat la 15 mai 1766), Cristina (botezată la 4 noiembrie 1754, înmormântată la 8 februarie 1815 ca văduvă), Ana (botezată la 4 noiembrie 1754?, înmormântată la 9 decembrie 1815), Emeric (botezat la 14 mai 1756), Rosina Ecaterina (botezată la 11 aprilie 1757), Francisc Matei (botezat la 24 septembrie 1758), Barbara Maria (botezată la 9 decembrie 1759, decedată nemăritată la 19 februarie 1842 și înmormântată la 21 februarie același an), Francisc (botezat la 22 iulie 1763), Ignațiu Alexie Mihail (botezat la 23 septembrie 1764, înmormântat la 4 martie 1765), Ignațiu Simon (botezat la 19 octombrie 1765), Ladislau Anton (botezat la 7 martie 1767, înmormântat la 7 septembrie 1769) și Clara Maria (botezată la 2 aprilie 1768). Registrul de răposați a consemnat înmormântarea Elisabetei Sándor la 1 aprilie 1779 în cripta de sub biserică franciscană. În afară de călugări, acolo erau depuse doar persoanele cele mai de vază din comunitate. Pentru patru dintre copiii cuplului s-a consemnat înmormântarea în criptă. Anton Boer, președintele Tablei districtului Făgăraș, decedat la 11 mai 1789, a fost înmormântat în ziua următoare în cimitirul comunal. Pentru câțiva dintre

---

¹¹² Arhiva de Colecție din Alba Iulia a Arhidiecezei Romano-Catolice de Alba Iulia (în continuare: Arhiva de Colecție din Alba Iulia), *Documentele parohiei Făgăraș*, Documente parohiale VIII.66/b, cutia 1, doc. din 4 februarie 1740.

¹¹³ *Ibidem*, doc. din 1744.

¹¹⁴ L. Kővári, *Erdély nevezetesebb családai*, p. 52; I. Nagy, *Magyarország családai czime-rekkel*, p. 148; M. Junius, *Armális Kemény János erdélyi fejedelemtől*, p. 176.

¹¹⁵ M. Junius, *Armális Kemény János erdélyi fejedelemtől*, p. 176.

¹¹⁶ *Ibidem*.

copiii săi a fost notată și cauza morții: Ana a murit de febră hectică, Cristina, sora ei geamănă, de cangrenă, iar Barbara Maria, sora lor mezină, de „febră nervoasă”¹¹⁷. Se pare că Anton Boer de Berivoii Mari și Elisabeta Sándor au mai avut un fiu, Iosif¹¹⁸. Cuplul ar fi avut în total 15 copii¹¹⁹.

Cunoaștem câteva informații despre viața copiilor lui Anton Boer. Din schița genealogică întocmită de László Kővári rezultă că Emeric s-a însurat cu Ilona Vajna, Iosif cu Ana Vajna și Francisc cu Ana Szeredai. Reiese de aici că primii doi frați erau și cumnați¹²⁰. În registrul parohial romano-catolic s-a notat că Emeric avea în 1793 și 1797 calitatea de asesor al Tablei districtului Făgăraș¹²¹. Din același izvor aflăm că personajul, un catolic pios și exemplar, s-a însurat în 12 iulie 1795 cu Rozalia Tiller, necăsătorită. Din mariajul lor au rezultat doi copii: Gheorghe Anton, botezat la 3 iunie 1796 și Ana Carolina, botezată la 21 mai 1797. Emeric a fost înmormântat la 11 ianuarie 1799 în cimitirul comunal, iar soția sa, Rozalia, a trecut la cele veșnice în 5 martie 1810 din pricina hidropiziei, iar două zile mai târziu a fost înmormântată în același cimitir. Iosif Boer de Berivoii Mari s-a însurat cu Cristina Aron, iar din căsătoria lor a rezultat un băiat, Carol Anton, botezat la 12 iunie 1803, având domiciliul în Cuciulata. Din a doua căsătorie a lui Iosif, de această dată cu Carolina Szutsáva, s-a născut Francisc Carol, botezat la 16 aprilie 1810, având reședința tot în Cuciulata. Ana Boer s-a căsătorit la 22 aprilie 1781 cu Francisc Lakatos, mariaj din care a rezultat un băiat, Ioan, botezat la 28 august 1782 în Făgăraș. Rosina/Rozalia Boer s-a căsătorit la 23 decembrie 1784 cu Paul Mone (Moné) de Veneția, asesor al Tablei districtului Făgăraș (înmormântat la 16 octombrie 1800 în cimitirul comunal). Din această căsătorie au rezultat doi copii: Andrei Gheorghe (botezat la 11 decembrie 1788 și înmormântat la 19 mai 1792 în cimitirul târgului) și Paul Carol (botezat la 22 ianuarie 1790 și înmormântat la 16 august 1791 în cimitirul târgului). Observăm că părinții și-au pierdut ambii copii într-un interval scurt de timp. După moartea soțului, Rozalia s-a măritat la 4 septembrie 1804 cu Ioan Osváth de Hilib. Ignațiu Boer, asesor al Tablei districtului Făgăraș, s-a însurat la 16 octombrie 1800 cu Iuliana Bárányi, necăsătorită. În 1821, el ocupa dregătoria de vice-căpitan al districtului Făgăraș. Personajul a decedat la 25 februarie 1828 de „hipocodia nervosa” și a fost înmormântat două zile mai târziu în cripta bisericii. Soția lui, Iuliana, avea 25 de ani în 1808 și 50 de ani la data decesului survenit la 13 iulie 1830. Femeia, răpusă de febră hectică, își doarme somnul de veci tot în cripta lăcașului de cult. Din căsătoria lui Ignațiu cu Iuliana au rezultat patru copii: Anton Carol Dionisie (născut la 3 septembrie 1803 și botezat două zile mai târziu), Carol Adolf Ladislau (născut la 17 iunie 1805 și botezat două zile mai târziu), Iosif Ludovic/Ladislau Ignațiu (botezat la 3 aprilie 1807, decedat de variolă și înmormântat la 1 octombrie 1811 în criptă) și Iuliana Ana Iozefa An-

---

¹¹⁷ APRC Făgăraș, *Matricolele Parohiale*, vol. I, Matricola botezaților, p. 63, 66-67, vol. II, Matricola botezaților, p. 1, 6,10, 12-15, 17, 26, 30-31, 37, 40, Matricola răposaților, p. 390, 394, 412-414, 419, 427, vol. III, Matricola răposaților, p. 364.

¹¹⁸ L. Kővári, *Erdély nevezetesebb családai*, p. 52; M. Junius, *Armális Kemény János erdélyi fejedelemtől*, p. 176.

¹¹⁹ Vezi în Anexă, Fig. 3.

¹²⁰ L. Kővári, *Erdély nevezetesebb családai*, p. 52.

¹²¹ APRC Făgăraș, *Matricolele Parohiale*, vol. II, Matricola botezaților, p. 100, Matricola cununaților, p. 279.

tonia (botezată la 22 octombrie 1809, decedată la 3 noiembrie 1823 de variolă și înmormântată la 2 decembrie 1823 în criptă). Domnișoara Cristina Boer de Berivoii Mari s-a căsătorit cu Gheorghe Boer de Recea la 28 septembrie 1788. Soțul Cristinei, comisar al decimelor regale și mare binefăcător al conventului franciscan din oraș, a fost înmormântat în cripta bisericii la 18 februarie 1804. Și despre Cristina s-a notat că a fost în chip special milostivă. Din uniunea lor a rezultat o fată, Cecilia Iachinta, botezată la 30 decembrie 1789. Clara Boer, necăsătorită, s-a măritat cu Anton Mikó de Jigodin, însărcinat cu expeditura guvernului. Martori la căsătorie au fost frații miresei, Andrei și Emeric¹²².

S-a considerat că Iosif Boer, ajuns vice-comite al comitatului Cluj, ar mai fi avut un fiu, Emeric, acesta din urmă neavând urmași. Francisc, fratele lui Iosif Boer, ar fi murit la 1848, la vârsta de 98 de ani. Sora lor, Rozalia, a murit văduvă în 1819¹²³. Longevivul Francisc a lăsat în urmă patru copii: Emeric, Ursula, Anton (1836-1892) și Maria. Cel dintâi a ajuns conte și a căzut în luptă în Italia (1859)¹²⁴.

În cripta bisericii catolice din Făgăraș s-a păstrat inscripția de pe nișa funerară a Cristinei Boer de Berivoii Mari, trecută la cele veșnice în 1815: „18 ITT 15 NYUG-SZIK N. T. RETSEI BOER GYORGY URNAK OZVEGE N. B. BOER KRISTINA ASZSZONY”¹²⁵.

Cunoaștem sigiliul inelar al vice-căpitanului Ignațiu Boer imprimat în ceară roșie pe un document din 1822. În partea superioară, despărțite de cerb, sunt inițialele NB și BI, adică „NOBILIS BOER - BOER IGNATIUS”. În partea inferioară este blazonul familiei Boer de Berivoii Mari: războinicul călare cu sabia în mâna dreaptă¹²⁶. Alt sigiliu, imprimat în ceară roșie pe un document din 1782, conține numele „FRANCISCUS BOER”¹²⁷.

Următoarea generație a familiei Boer a ajuns și ea la vârsta căsătoriei. Astfel, domnișoara Cecilia Iachinta s-a măritat cu Abel Bartók de Malnaș, la 13 septembrie 1808. Soțul era arendatorul domeniului fiscal Porumbac. Din căsătoria lor au rezultat patru copii: Abel Gheorghe Mihail (botezat la 24 septembrie 1809, decedat la 27 februarie 1810 și înmormântat în ziua următoare în cripta bisericii franciscane), Cecilia Clara Paulina (botezată la 28 ianuarie 1811), Amalia Elisabeta Antonia (botezată la 14 noiembrie 1813, decedată de dizenterie și înmormântată la 20 august 1814 în criptă) și Maria Amalia (botezată la 24 februarie 1816 și înmormântată la 6 martie 1816 în criptă)¹²⁸. Observăm că trei din patru copii ai cuplului au murit la vârste fragede.

---

¹²² *Ibidem*, vol. II, Matricola botezaților, p. 77, 90, 92, 107, 110, 126, 133, 140, 150-151, Matricola cununaților, p. 263, 266, 269, 276, 279, 284 290, Matricola răposaților, p. 355, 374, 382, 431-432, 439, 441, vol. III, Matricola răposaților, p. 340, 345, 348.

¹²³ M. Junius, *Armális Kemény János erdélyi fejedelemtől*, p. 176.

¹²⁴ *Ibidem*.

¹²⁵ Vezi Fig. 4. Mulțumim părintelui paroh István-Attila Gál de la biserica romano-catolică Sfânta Treime din Făgăraș pentru că ne-a îngăduit cercetarea atât a lăcașului de cult, cât și a criptei, cu ocazia vizitei de documentare întreprinse la 13 septembrie 2023.

¹²⁶ Arhiva de Colecție din Alba Iulia, *Documentele parohiei Făgăraș*, Documente parohiale VIII.66/b, cutia 1, doc. din 29 martie 1822; vezi în Anexă, Fig. 5.

¹²⁷ *Ibidem*, doc. din 18 noiembrie 1782; vezi în Anexă, Fig. 6.

¹²⁸ APRC Făgăraș, *Matricolele Parohiale*, vol. II, Matricola botezaților, p. 149, 154, 164, 170, Matricola cununaților, p. 300, Matricola răposaților, p. 374, 389, 394.

Rămasă văduvă, Cecilia Iachinta s-a măritat la 8 noiembrie 1820 cu Francisc Skorei, în vârstă de 47 de ani, care fusese calvin, dar apoi s-a botezat catolic. Francisc, fost vice-căpitan al districtului Făgăraș, era la data morții, survenite la 25 februarie 1840, asesor al Tablei districtului Făgăraș. Personajul, originar din oraș, a decedat la 66 de ani de hidropizie. Din căsătoria lui cu Cecilia Iachinta a rezultat o fată, Amalia Carolina Adalhaida, botezată la 18 decembrie 1820¹²⁹.

Carolina Boer s-a măritat înainte de 1820 cu Iosif Bisztray de Bistra. Acesta, originar din Bistra, dar domiciliat în Făgăraș, a fost căpitan suprem al cetății și districtului Făgăraș și a avut merite deosebite în exercitarea funcției. Iosif a decedat la 4 iulie 1833 de bătrânețe și a fost înmormântat două zile mai târziu. La data decesului ar fi avut 86 de ani. Din căsătoria lui cu Carolina au rezultat trei copii: Carol Anton Iosif Ioan Nepomuk (botezat la 26 mai 1822), Anton Ștefan (botezat la 23 decembrie 1826) și Carolina Ana Antonia (născută și botezată la 5 noiembrie 1829)¹³⁰. S-a considerat că soția lui Iosif Bisztray de Bistra era fiica lui Anton Boer, vice-căpitanul cetății și districtului Făgăraș, și a Elisabetei Sándor¹³¹. Căpitanul suprem a fost un cavaler al Ordinului Leopold, înființat în 1808 de împăratul Austriei și acordat pentru merite civile și militare.

Realizările lui Iosif Bisztray de Bistra au fost menționate pe o lespede comemorativă de piatră încastrată în zidul interior al navei bisericii catolice din Făgăraș¹³². El și soția lui au donat bisericii altarul Sfintei Cruci¹³³. Pe acesta se observă stemele reunite ale familiilor Bisztray de Bistra și Boer de Berivoii Mari¹³⁴. La o dată neprecizată, nișa din cripta bisericii care adăpostea trupul căpitanului suprem a fost deschisă, lucru pe care l-am putut constata cu ocazia cercetării la fața locului. Alte câteva nișe din criptă se găsesc în aceeași situație. Din fericire, s-a păstrat piatra cu inscripție funerară care sigila nișa defunctului¹³⁵.

Gheorghe Boer s-a însurat cu Cecilia Henter. El a fost asesor al Tablei districtului Făgăraș în 1829, apoi vice-căpitan al cetății și districtului Făgăraș în anii 1831-1833, 1845-1846. Soția i-a decedat de holeră la 7 august 1848, la vârsta de 44 de ani. Răposata avea domiciliul în Cuciulata. Soții au avut șase copii: Rozalia Carolina Ana (botezată la 4 decembrie? 1824), Iosif Ioan Alexandru (botezat la 2 noiembrie 1826), Carolina Rozalia (născută și botezată la 1 octombrie 1828, decedată la 5 octombrie același an de epilepsie și înmormântată două zile mai târziu), Cecilia Antonia Maria (născută la 9 februarie 1830 și botezată la 17 februarie același an), Alexandru Carol Wolfgang (născut la 16 octombrie 1833, botezat trei zile mai târziu, decedat la 17 ianuarie 1926 la Cluj) și Amalia (născută la 26 martie 1836 și botezată în ziua următoare). Lui Alexandru Carol Wolfgang i-a fost naș de botez baronul Carol de Bru-

---

¹²⁹ *Ibidem*, vol. III, Matricola botezaților, p. 3, Matricola cununaților, p. 242, Matricola răposaților, p. 362.

¹³⁰ *Ibidem*, Matricola botezaților, p. 2-3, 7, 23, 32, Matricola cununaților, p. 241, Matricola răposaților, p. 354.

¹³¹ M. Junius, *Armális Kemény János erdélyi fejedelemtől*, p. 176.

¹³² Vezi Fig. 7.

¹³³ Vezi Fig. 8.

¹³⁴ Vezi Fig. 9.

¹³⁵ Vezi Fig. 10.

kenthal¹³⁶. S-a considerat că Iosif Ioan Alexandru s-a însurat cu Ecaterina Farkas, Alexandru Carol Wolfgang cu Blanca Szent-Iványi, Rozalia Carolina Ana cu Gheorghe Matievich și Amalia cu Ioan Gámán. Din căsătoria celui dintâi a rezultat o fată, Rozalia¹³⁷.

Nobilul Anton Boer, romano-catolic, s-a însurat la o dată necunoscută cu Rozalia Szentkirályi, unitariană („sociniana”). Au avut împreună doi copii: Andrei Ștefan (născut la 7 mai 1833, botezat două zile mai târziu) și Carolina Iozefa Rozalia (născută la 12 iulie 1836 și botezată patru zile mai târziu). Ambii copii domiciliau în Cuciulata¹³⁸.

Carol Boer de Berivooi Mari, romano-catolic în vârstă de 30 de ani, originar din Făgăraș, s-a însurat la 19 mai 1835 cu Suzana Imecs, calvină în vârstă de 18 ani, originară din Șercaia. El a fost notar și asesor al Tablei districtului Făgăraș. Din căsătoria lui cu Suzana s-au născut patru copii: Maria Amalia Iuliana (născută la 1 iunie 1836 și botezată două zile mai târziu), Maria Reghina Suzana (născută la 31 decembrie 1837 și botezată la 3 ianuarie anul următor), Iosif Ignațiu Carol (născut la 31 august 1841 și botezat la 4 septembrie același an) și Malvina Criselda Reghina (născută la 27 decembrie 1846 și botezată la 2 ianuarie anul următor). Băiatul a fost înregistrat cu domiciliul în Berivooi Mari, iar fetele în Făgăraș¹³⁹.

Carolina Boer, romano-catolică în vârstă de 41 de ani, domiciliată în Făgăraș, s-a măritat la 1 martie 1839 cu Ioan G. Kopocsány, romano-catolic în vârstă de 42 de ani, domiciliat de asemenea în Făgăraș. Ioan era de origine nobilă și asesor al Tablei districtului Făgăraș. Carolina și Ioan au avut doi băieți: Lazăr Anton Gheorghe (născut la 19 mai 1839 și botezat o zi mai târziu) și Maurițiu Anton Sebastian (născut la 20 ianuarie 1841 și botezat șase zile mai târziu)¹⁴⁰.

Anton Boer, în vârstă de 44 de ani, s-a însurat în 1850 cu Tereza Hidegházi, în vârstă de 26 de ani. Cuplul a avut un fecior, Francisc Ștefan Ludovic, născut la 9 noiembrie 1850 și botezat trei zile mai târziu. Copilul a fost înregistrat cu domiciliul în Făgăraș¹⁴¹.

Nobilul Francisc Boer de Berivooi Mari, în vârstă de 25 de ani, s-a însurat la 26 august 1832 cu Cecilia Bartók de Malnaș, în vârstă de 18 ani¹⁴².

În marea familie Boer cunoaștem și un caz de copil nelegitim. Este vorba de Ana, fiica nobilului Petru Boer, concepută cu Francisca Harasa. Copilul a decedat la 22 noiembrie 1833, cauza fiind „inflammatio intesi”. Nu avea decât două luni. A fost înmormântată la 23 noiembrie același an. Domicilul său a fost în Făgăraș¹⁴³.

Familia Boer de Berivooi Mari, cu ramurile și subramurile sale, poate fi urmărită în timp până la anul 1507. Pe reprezentanții ei îi regăsim pe parcursul a trei vea-

---

¹³⁶ APRC Făgăraș, *Matricolele Parohiale*, vol. III, Matricula botezaților, p. 15, 22, 30, 34, 46-47, 56-57, Matricula răposaților, p. 346.

¹³⁷ M. Junius, *Armális Kemény János erdélyi fejedelemtől*, p. 176.

¹³⁸ APRC Făgăraș, *Matricolele Parohiale*, vol. III, Matricula botezaților, p. 44-45, 56-57.

¹³⁹ *Ibidem*, Matricula botezaților, p. 56-57, 62-63, 76-77, 102-103, Matricula cununaților, p. 259.

¹⁴⁰ *Ibidem*, Matricula botezaților, p. 68-69, 74-75, Matricula cununaților, p. 261.

¹⁴¹ *Ibidem*, Matricula botezaților, p. 128-129, Matricula cununaților, p. 274.

¹⁴² *Ibidem*, Matricula cununaților, p. 256.

¹⁴³ *Ibidem*, Matricula răposaților, p. 355.

curi și jumătate în cele mai importante dregătorii din Țara Oltului: căpitan suprem și vice-căpitan al cetății și districtului Făgăraș, comite și vice-comite al părților inferioare ale districtului Făgăraș, asesor al Tablei regale a aceluiași district, provizor și mare provizor al Făgărașului. Boerii de Berivoii Mari și-au menținut și consolidat puterea prin încuscriri cu familiile nobiliare ale țării, multe dintre acestea avându-și baza în Secuime. Ei au reușit cu succes să facă trecerea de la ortodoxie la calvinism și ulterior la catolicism. După 1700 au fost sprijinitori de seamă ai bisericii franciscane din Făgăraș. În timp, familia Boer s-a maghiarizat.

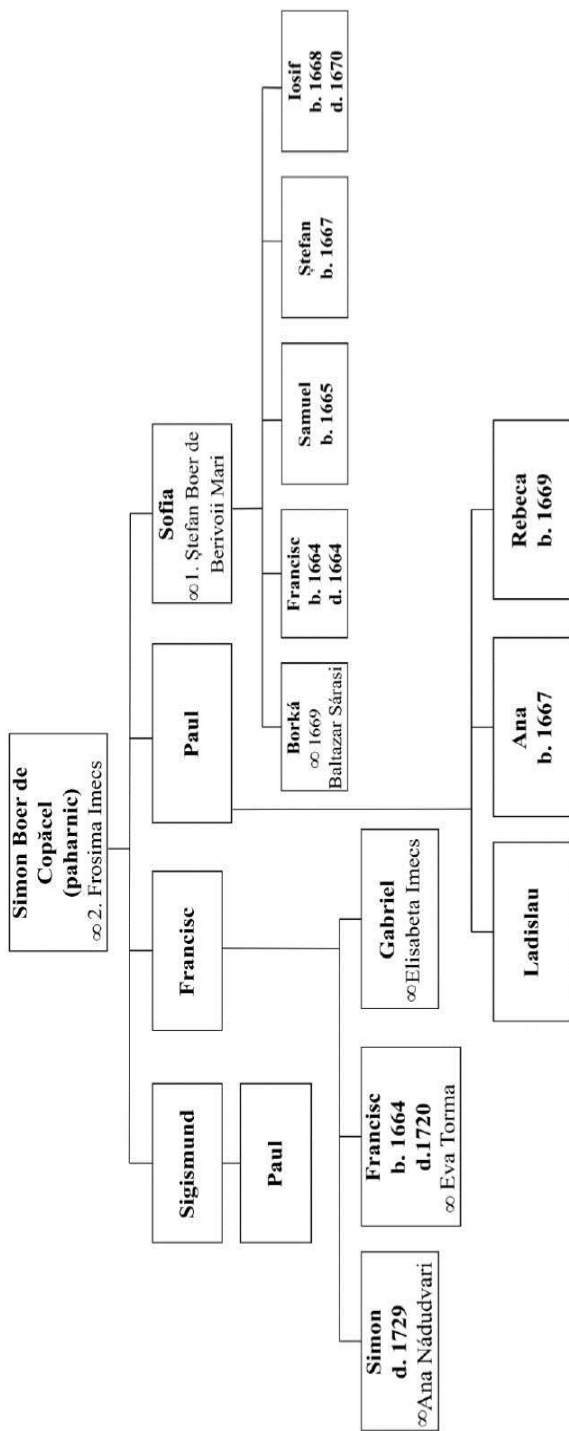

Fig. 1

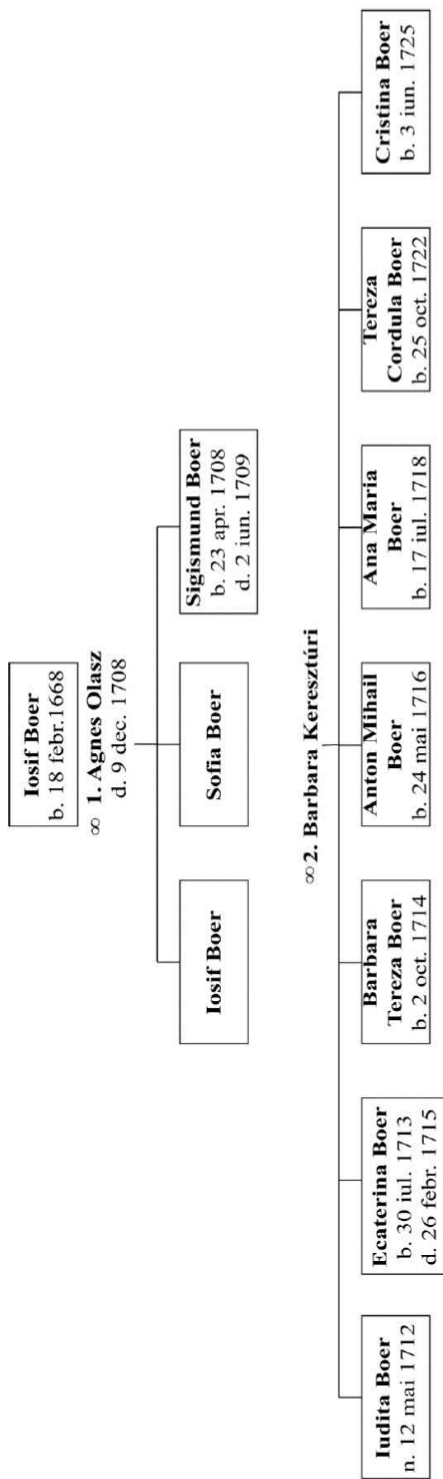

Fig. 2

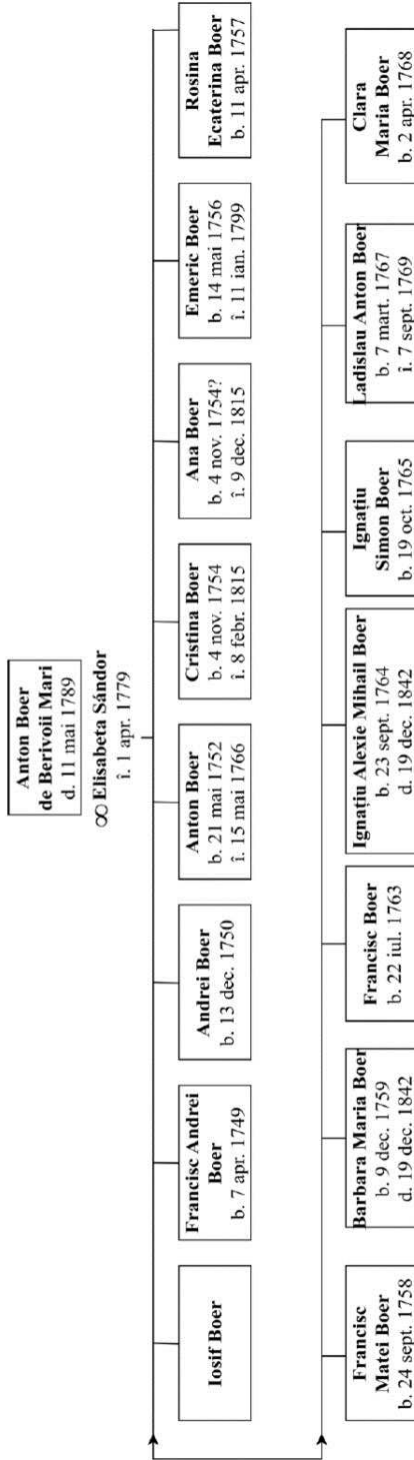

Fig. 3

Fig. 4

Fig. 5

Fig. 6

Fig. 7

Fig. 8

Fig. 9

Fig. 10